Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

21 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Päätös N:o 1/80 — 7 artiklan ensimmäinen kohta — Jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille kuuluvan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenten oleskeluoikeus — Edellytykset — Turkkilaisen työntekijän ei edellytetä kuuluneen jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille perheenjäsenen kolmen ensimmäisen oleskeluvuoden ajan

Yhdistetyissä asioissa C-508/15 ja C-509/15,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Verwaltungsgericht Berlin (Berliinin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 9.7.2015 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 24.9.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Sidika Ucar (C-508/15) ja

Recep Kilic (C-509/15)

vastaan

Land Berlin,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.- C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund ja S. Rodin,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Sidika Ucar, edustajinaan P. Meyer, C. Rosenkranz ja M. Wilken, Rechtsanwälte,

— Land Berlin, asiamiehenään M. Wehner,

— Euroopan komissio, asiamiehinään D. Martin ja T. Maxian Rusche,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.9.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 – joka on liitetty Euroopan talousyhteisön ja Turkin väliseen assosiaatiosopimukseen, jonka yhtäältä Turkin tasavalta sekä toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö allekirjoittivat 12.9.1963 Ankarassa ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685; jäljempänä assosiaatiosopimus) – 7 artiklan ensimmäisen kohdan tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Sidika Ucar (asia C-508/15) ja Recep Kilic (asia C-509/15) ja toisaalta Land Berlin (Berliinin osavaltio, Saksa) ja joka koskee Landesamt für Bürger- und Ordnungsangelegenheitenin (kansalaisia ja yleistä järjestystä koskevista asioista vastaava virasto, Saksa) Ausländerbehörde Berlinin (Land Berlinin ulkomaalaisviranomainen, Saksa; jäljempänä ulkomaalaisviranomainen) päätöstä hylätä kantajien hakemukset oleskeluluvan uusimiseksi Saksassa ja Recep Kilicin osalta lisäksi ulkomaalaisviranomaisen päätöstä karkottaa hänet tämän jäsenvaltion alueelta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Assosiaatiosopimus

3 Assosiaatiosopimuksen 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että assosiaatiosopimuksen tarkoituksena on edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista siten, että otetaan täysin huomioon tarve turvata Turkin talouden nopeutuva kehitys sekä Turkin kansan työllisyyden ja elinolojen kohentaminen.

4 Tätä varten assosiaatiosopimus sisältää valmistelevan vaiheen, jonka aikana Turkin tasavalta voi vahvistaa talouttaan yhteisön avustuksella (3 artikla), siirtymävaiheen, jonka aikana toteutetaan asteittain tulliliitto ja lähennetään talouspolitiikkaa (4 artikla) sekä loppuvaiheen, joka perustuu tulliliittoon ja joka merkitsee sopimuspuolten talouspolitiikan yhteensovittamisen vahvistamista (5 artikla).

5 Assosiaatiosopimuksen 12 artikla kuuluu tämän sopimuksen II osastoon, jonka otsikkona on ”Siirtymävaiheen toteuttaminen”, ja siinä määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet tukeutuvat [SEUT 45], [SEUT 46] ja [SEUT 47] artiklaan toteuttaakseen välillään asteittain työntekijöiden vapaan liikkuvuuden.”

Lisäpöytäkirja

6 Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun lisäpöytäkirjan, joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 (EYVL 1972, L 293, s. 1; jäljempänä lisäpöytäkirja), 1 artiklan mukaan kyseisellä pöytäkirjalla vahvistetaan assosiaatiosopimuksen 4 artiklassa tarkoitetun siirtymävaiheen toteuttamisen edellytykset, yksityiskohtaiset säännöt ja aikataulu.

7 Lisäpöytäkirja muodostaa sen 62 artiklan mukaan kyseisen sopimuksen erottamattoman osan.

8 Lisäpöytäkirjan II osaston otsikko on ”Henkilöiden ja palveluiden liikkuvuus”, ja sen I luku koskee työntekijöitä.

9 Lisäpöytäkirjan 36 artiklassa, joka kuuluu kyseiseen I lukuun, määrätään, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden ja Turkin välillä toteutetaan asteittain assosiaatiosopimuksen 12 artiklassa ilmaistujen periaatteiden mukaisesti mainitun sopimuksen voimaantuloa seuraavien kahdennentoista vuoden ja kahdennenkymmenennentoisen vuoden lopun välillä ja että assosiaationeuvosto päättää tätä varten tarvittavista yksityiskohtaisista säännöistä.

Päätös N:o 1/80

10 Assosiaationeuvosto teki 19.9.1980 päätöksen N:o 1/80. Kyseisen päätöksen 6, 7 ja 14 artiklat kuuluvat II luvun, jonka otsikko on ”Sosiaaliset määräykset”, 1 jaksoon, joka koskee työhön ja työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyviä kysymyksiä.

11 Kyseisen päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jollei hänen perheenjäsentensä vapaata oikeutta työskentelyyn koskevista 7 artiklan määräyksistä muuta johdu, turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa, on oikeus

— työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden saada työlupansa uudistetuksi tässä jäsenvaltiossa samaa työnantajaa varten, jos hänellä on työpaikka;

— työskenneltyään säännönmukaisesti kolme vuotta vastaanottaa tässä jäsenvaltiossa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous, joka on tehty tavanomaisin ehdoin ja joka on rekisteröity tämän valtion työvoimaviranomaisissa, jollei yhteisön työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu;

— työskenneltyään säännönmukaisesti neljä vuotta tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

12 Kyseisen päätöksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille kuuluvan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenillä, joille on annettu lupa muuttaa työntekijän luokse, on oikeus

— asuttuaan tässä jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään kolme vuotta vastaanottaa mikä tahansa työtarjous, jollei yhteisön työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu;

— asuttuaan tässä jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään viisi vuotta tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

13 Päätöksen N:o 1/80 14 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän jakson määräyksiä on sovellettava, jollei yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi perustelluista rajoituksista muuta johdu.”

Saksan oikeus

14 Asiassa C-509/15 tehdystä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että toukokuussa 1997 oleskeluluvan myöntämiseen ja sen uusimiseen huhtikuussa 1999 sovellettiin Saksassa yhtäältä ulkomaalaisten tulosta liittotasavallan alueelle ja oleskelusta siellä 9.7.1990 annettua lakia (Gesetz über die Einreise

und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet; BGBl. 1990 I, s. 1354; jäljempänä AuslG), sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.1997 annetulla lailla (BGBl. 1997 I, s. 2584), ja toisaalta AuslG:n täytäntöönpanosta annettua asetusta (Verordnung zur Durchführung des Ausländergesetzes).

15 AuslG:n 7 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.1997 annetulla lailla, säädettiin seuraavaa:

”Oleskelulupa lähtökohtaisesti evätään, jos

– –

2. ulkomaalainen ei voi vastata toimeentulostaan – – omalla ammatinharjoittamisellaan, omalla omaisuudellaan tai muilla omilla varoillaan – –.”

16 AuslG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.1997 annetulla lailla, 17 §:ssä, jonka otsikko on ”Ulkomaalaisia koskeva perheenyhdistäminen”, säädettiin seuraavaa:

”(1) Ulkomaalaisen ulkomaalaiselle perheenjäsenelle voidaan perustuslain [Grundgesetz] 6 §:ssä edellytettyä avioliiton ja perheen suojelemista varten myöntää ja uusia oleskelulupa perheyhteyden luomiseksi ja säilyttämiseksi ulkomaalaisen kanssa liittovaltion alueella.

(2) Oleskelulupa voidaan myöntää 1 momentissa mainittua tarkoitusta varten vain, jos

1. ulkomaalaisella on oleskelulupa tai oleskeluoikeus,

2. käytettävissä on riittävä asunto ja

3. perheenjäsenen toimeentulo on turvattu ulkomaalaisen oman ammatinharjoittamisen, oman omaisuuden tai muiden omien varojen ansiosta; lupa oleskeluun voidaan myöntää erityisen kohtuuttomuuden estämiseksi, jos perheen toimeentulo on turvattu myös laillisesti tai luvallisesti liittovaltion alueella oleskelevan perheenjäsenen oman ammatinharjoittamisen ansiosta tai elatusvelvollisen perheenjäsenen kautta.”

17 AuslG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.1997 annetulla lailla, 96 §:n 4 momentin mukaan alle 16-vuotiaille Turkin kansalaisille, jotka oli ennen 15.1.1997 vapautettu oleskelulupaa koskevasta vaatimuksesta ja jotka oleskelevat laillisesti liittovaltion alueella, myönnetään 17 §:n 1 momentin mukaisesti oleskelulupa 17 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdasta sekä 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdasta poiketen.

18 AuslG:n soveltamisasetuksen 28 §:n 4 momentin mukaan alle 16-vuotiaille Turkin kansalaisille, joilla on kansallinen passi tai passin korvaavaksi asiakirjaksi hyväksytty alaikäisen henkilöllisyystodistus, myönnetään 30.6.1998 asti viran puolesta lain mukaisesti oleskelulupa, jos he ovat tulleet luvallisesti maahan, oleskelleet siitä lähtien laillisesti liittovaltion alueella, vähintään toisella vanhemmista on oleskelulupa ja ilmoitus- tai ilmoittautumisvelvollisuutta on noudatettu.

19 Asiassa C-508/15 tehdystä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että marraskuussa 2001 oleskeluluvan myöntämiseen ja vuosina 2002 ja 2004 tehtyihin tällaisen luvan uusimista koskeviin hakemuksiin sovellettiin Saksassa AuslG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 16.2.2001 (BGBl. 2001 I, s. 266) ja 9.1.2002 (BGBl. 2002 I, s. 361) annetuilla laeilla, säännöksiä. AuslG:n tällä tavoin muutetun version 18 §:ssä, jonka otsikko on ”Ulkomaalaisia koskeva perheenyhdistäminen”, säädettiin seuraavaa:

”(1) Ulkomaalaisen aviopuolisolle on myönnettävä 17 §:n mukaisesti oleskelulupa, jos ulkomaalaisella

– –

3. on oleskelulupa, avioliitto oli voimassa jo ulkomaalaisen maahan tullessa ja tämä mainitsi siitä hakiessaan ensimmäisen kerran oleskelulupaa – –

– –

(2) Oleskelulupa voidaan myöntää 1 momentin 3 kohdasta poiketen.”

20 Ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että oleskeluluvan jatkamisen vuonna 2006 tai assosiaatiosopimukseen perustuvan oleskeluluvan myöntämisen kannalta merkitykselliset kansalliset säännökset ovat pääasioissa ulkomaalaisten oleskelusta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittotasavallan alueella 30.7.2004 annettu laki (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet; BGBl. 2004 I, s. 1950) ja sen 25.2.2008 annetulla lailla muutettu versio (jäljempänä AufenthG; BGBl. 2008 I, s. 162).

21 AufenthG:n 4 §:n 5 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Ulkomaalainen, jolla on [assosiaatiosopimuksen] mukainen oleskeluoikeus, on velvollinen osoittamaan, että kyse on tällaisesta oleskeluoikeudesta, esittämällä, että hänellä on oleskelulupa (Aufenthaltserlaubnis), ellei hänellä ole sijoittautumislupaa (Niederlassungserlaubnis) eikä pysyvää EY-oleskelulupaa. Oleskelulupa myönnetään hakemuksesta.”

22 AufenthG:n 5 §:n otsikko on ”Yleiset myöntämisedellytykset” ja siinä säädettiin seuraavaa:

”(1) Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää yleensä pääsääntöisesti, että

1. henkilön toimeentulo on turvattu

– –”

23 AufenthG:n 8 §:ssä, jonka otsikko on ”Oleskeluluvan uusiminen”, säädettiin seuraavaa:

”(1) Oleskeluluvan uusimiseen sovelletaan samoja säännöksiä kuin sen myöntämiseen.

– –”

24 AufenthG:n 11 §:n 1 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Ulkomaalainen, joka on karkotettu, palautettu tai poistettu maasta, ei saa palata liittovaltion alueelle eikä oleskella siellä. Hänelle ei myönnetä oleskelulupaa, vaikka hänellä tässä laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti olisi siihen muuten oikeus – –.”

25 AufenthG:n 27 §:ssä, joka koski perheenyhdistämistä koskevaa periaatetta, säädettiin seuraavaa:

”(1) Ulkomaalaisten perheenjäsenten oleskelulupa perheyhteyden luomiseksi ja säilyttämiseksi liittovaltion alueella (perheenyhdistäminen) myönnetään ja sitä jatketaan avioliiton ja perheen suojelemista varten perustuslain [Grundgesetz] 6 §:n mukaisesti.

– –”

26 AufenthG:n 30 §:ssä, jonka otsikko on ”Aviopuolisoja koskeva perheenyhdistäminen”, säädettiin seuraavaa:

”(1) Ulkomaalaisen aviopuolisolle on myönnettävä oleskelulupa, jos ulkomaalaisella

l. on sijoittautumislupa – –

– –”

27 AufenthG:n 53 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Ulkomaalainen karkotetaan, jos

1. hänet on tuomittu lainvoimaisesti yhdestä tai useasta tahallisesta rikoksesta vähintään kolmen vuoden vapaus- tai nuorisorangaistukseen tai jos hänet on tuomittu lainvoimaisesti tahallisista rikoksista viiden vuoden sisällä useaan vapaus- tai nuorisorangaistukseen, joiden pituus on yhteensä vähintään kolme vuotta, tai jos hänet on viimeisimmän lainvoimaisen tuomion yhteydessä määrätty turvasäilöön;

2. hänet on tuomittu tahallisesta rikoksesta huumausainelain nojalla – – lainvoimaisesti vähintään kahden vuoden nuorisorangaistukseen tai vapausrangaistukseen eikä rangaistusta ole määrätty ehdollisena – –”

28 AufenthG:n 55 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”(1) Ulkomaalainen voidaan karkottaa, jos hänen oleskelustaan aiheutuu haittaa Saksan liittotasavallan yleiselle turvallisuudelle ja yleiselle järjestykselle tai muille merkittäville intresseille.

(2) Ulkomaalainen voidaan karkottaa 1 momentin nojalla erityisesti, jos hän

– –

2. on syyllistynyt oikeussääntöjen tai tuomioistuinten ratkaisujen tai viranomaisten päätösten tai määräysten muuhun kuin yksittäiseen tai vähäiseen rikkomiseen – –”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-508/15

29 Sidika Ucar on Turkin kansalainen, joka meni vuonna 1977 naimisiin Ökkes Ucarin, joka myös on Turkin kansalainen, kanssa. Aviopari asui Turkissa. Avioliitosta syntyi vuosina 1978–1986 neljä lasta. Aviopari erosi vuonna 1991.

30 Samana vuonna Ökkes Ucar avioitui Saksan kansalaisen kanssa, jonka kanssa hän asui siitä lähtien Saksassa. Vuonna 1996 kyseisen jäsenvaltion viranomaiset myönsivät hänelle toistaiseksi voimassa olevan oleskeluluvan. Aviopari erosi vuonna 1999.

31 Syyskuussa 2000 Sidika ja Ökkes Ucar menivät uudelleen naimisiin. Marraskuussa 2001 Sidika Ucar matkusti yhdessä heidän nuorimman yhteisen lapsensa kanssa Saksaan perheenyhdistämistä puolisonsa kanssa varten myönnetyllä viisumilla. Ulkomaalaisviranomainen myönsi 27.11.2001 hänelle avioliittoon perustuvan oleskeluluvan 26.11.2002 saakka. Tuolloin Ökkes Ucar oli toukokuusta 2000 lähtien työskennellyt leipurina. Hän päätti kyseisen työsuhteen vuoden 2001 lopussa ja aloitti vuoden 2002 alussa itsenäisen ammatinharjoittamisen.

32 Oleskelulupansa uusimismenettelyssä Sidika Ucar viittasi turvatun toimeentulon toteen näyttämiseksi miehensä elinkeinotoiminnastaan saamiin tuloihin. Sidika Ucarin oleskelulupa uusittiin 28.11.2002 kahdeksi vuodeksi ja sittemmin 29.11.2004 uudelleen 28.11.2006 saakka edelleen hänen miehensä

elinkeinotoiminnastaan saamien tulojen perusteella. Ökkes Ucar lopetti elinkeinotoimintansa lokakuussa 2005 ja työskenteli tämän jälleen leipurina palkatun työntekijän ominaisuudessa yhtäjaksoisesti 1:sestä marraskuuta 2005 joulukuuhun 2011 asti.

33 Ulkomaalaisviranomainen myönsi 21.11.2006 Sidika Ucarille perheenyhdistämistä varten oleskeluluvan, johon liitettiin maininta siitä, että hänen aviomiehensä työskenteli jälleen palkallisena työntekijänä. Oleskelulupa uusittiin useaan kertaan, viimeksi 12.12.2013 asti.

34 Sidika Ucar haki 16.8.2013 AufenthG:n 4 §:n 5 momentin nojalla assosiaatiosopimukseen perustuvan oleskeluoikeuden mukaista oleskelulupaa. Hän perusteli hakemustaan sillä, että hän katsoi täyttävänsä päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan edellytykset sillä perusteella, että hänen aviomiehensä oli työskennellyt marraskuusta 2005 lähtien yhtäjaksoisesti palkallisena työntekijänä.

35 Ulkomaalaisviranomainen kieltäytyi 6.5.2014 tekemällään päätöksellä uusimasta Sidika Ucarin avioliiton perusteella myönnettävää oleskelulupaa sillä perusteella, ettei hänen toimeentulonsa ollut turvattu. Ulkomaalaisviranomainen ei myöntänyt Sidika Ucarille oleskelulupaa myöskään AufenthG:n 4 §:n 5 momentin ja päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, sillä se katsoi, ettei hänellä ollut oleskeluoikeutta assosiaatiosopimuksen perusteella.

36 Ulkomaalaisviranomaisen mukaan oleskeluoikeuden saaminen näiden säännösten nojalla yhtäältä nimittäin edellyttää, että perheenjäsen, jonka perusteella oikeus perheenyhdistämiseen syntyy, on kuulunut Saksan laillisille työmarkkinoille jo perheenyhdistämisen perusteella myönnetyn ensimmäisen oleskeluluvan hakemishetkellä, ja toisaalta, että perheenkokoajan asema palkallisena työntekijänä on jatkunut kyseisen luvan myöntämistä seuraavien kolmen vuoden ajan. Kyseisen viranomaisen mukaan tältä osin ei siten riitä, että perheenkokoaja työskentelee myöhemmin palkallisena työntekijänä ja säilyttää tämän asemansa kolmen vuoden ajan. Ulkomaalaisviranomainen katsoi lisäksi, ettei oleskeluluvan uusimista voida rinnastaa päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun lupaan muuttaa työntekijän luokse, koska muuttaessaan Saksaan vuonna 2001 Sidika Ucarilla jo oli turkkilaisena työntekijänä lupa muuttaa puolisonsa luokse.

37 Sidika Ucar nosti ulkomaalaisviranomaisen 6.5.2014 tekemästä päätöksestä kanteen Verwaltungsgericht Berlinissä (Berliinin hallintotuomioistuin, Saksa), joka on pyytänyt asiassa ennakkoratkaisua.

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kyseisen kanteen yhteydessä päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ulottuvuutta.

39 Verwaltungsgericht Berlin on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa tulkittava siten, että tosiseikkoihin liittyvät edellytykset täyttyvät myös silloin, kun laillisille työmarkkinoille kuuluvan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenen kolmen vuoden säännönmukaista asumista on edeltänyt ajanjakso, jona henkilö, jonka oikeuksiin tämän määräyksen mukaisesti hyväksytyn perheenjäsenen oikeudet perustuvat, oli perheenjäsenen maahanmuuton jälkeen poistunut jäsenvaltion laillisilta työmarkkinoilta?

2) Onko päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäistä kohtaa tulkittava siten, että oleskeluluvan uusimista on pidettävä tässä määräyksessä annettuna lupana muuttaa laillisille työmarkkinoille kuuluvan turkkilaisen työntekijän luokse, jos kyseinen perheenjäsen on asunut tämän määräyksen mukaisesti hyväksytystä maahanmuutostaan lähtien keskeytyksettä yhdessä tämän turkkilaisen työntekijän kanssa, joka kuitenkin kuuluu uudelleen jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille vasta oleskeluluvan uusimisajankohtana väliaikaisen poissaolon jälkeen?”

Asia C-509/15

40 Recep Kilic on Turkin kansalainen, joka syntyi 11.11.1993 tuolloin jo Saksassa asuneiden turkkilaisten vanhempiensa loman aikana Turkissa. Kilic matkusti 16.4.1994 Saksaan. Tuolloin hänen isänsä oli ollut jo yli vuoden työttömänä. Myöskään Kilicin äiti, joka oli 14 ikävuoteen asti hänen yksinhuoltajansa avioparin erottua toukokuussa 1996, ei kuulunut työmarkkinoille. Sen jälkeen, kun oleskeluluvasta tuli tammikuussa 1997 pakollinen kaikille alle 16-vuotiaille Turkin kansalaisille, kantajalle myönnettiin 5.5.1997 oleskelulupa, joka oli voimassa 5.5.1999 asti. Kantajan äiti aloitti 30.6.1998 palkallisena työntekijänä työskentelyn, joka jatkui käytännössä keskeytyksettä aluksi huhtikuuhun 2003 asti, jolloin alkoi monta vuotta kestänyt tauko äitiysloman ja hoitovapaan vuoksi.

41 Ulkomaalaisviranomainen uusi 23.4.1999 Kilicin oleskeluluvan jatkumaan vuoden ajan. On todettava, että tässä yhteydessä esitettiin Kilicin äidin työnantajan antama todistus. Saksan viranomaiset ovat kuitenkin ilmoittaneet, että äiti sai sosiaaliavustusta, joka ei kuitenkaan senhetkisen oikeustilan mukaan ollut esteenä Kilicin oleskeluluvan uusimisille. Tämän jälkeen oleskelulupa uusittiin useaan kertaan, viimeksi määräajaksi 10.11.2011 asti. Sen jälkeen Kilicillä on ollut väliaikaisia todistuksia.

42 Recep Kilic on ollut useaan otteeseen vastaajana rikosoikeudenkäynneissä. Viimeksi hänelle määrättiin Amtsgericht Tiergartenin (Tiergartenin alueellinen tuomioistuin, Saksa) 11.6.2013 antamalla tuomiolla kolmen vuoden ja kolmen kuukauden pituinen vankeusrangaistus nuorena henkilönä tehdystä rikoksesta ja ryhmän jäsenenä tehdystä laittomasta huumausaineiden kaupasta. Kyseisessä tuomiossa otettiin huomioon myös lukuisia aiempia tuomioita muun muassa pahoinpitelystä, laittomasta uhkauksesta, ryhmän jäsenenä tehdystä kiristyksestä, vainoamisesta ja vahingonteoista.

43 Ennen vankeusaikaansa Kilicin koulunkäynti oli järjestäytymätöntä, mutta vankeusaikansa kuluessa hän kuitenkin sai 17.6.2011 pidennetyn peruskoulun päästötodistuksen.

44 Ulkomaalaisviranomainen teki 24.7.2014 päätöksen, jolla se hylkäsi Kilicin hakemuksen oleskeluluvan uusimiseksi ja määräsi hänet AufenthG:n 53 §:n 1 ja 2 kohdan ja 55 §:n nojalla karkotettavaksi Saksasta.

45 Ulkomaalaisviranomainen katsoi, ettei Kilicillä ollut assosiaatiosopimukseen perustuvaa oleskelusuojaa. Hän ei nimittäin ollut saavuttanut päätöksen N:o 1/80 7 artiklassa tarkoitettuja oikeuksia, koska hänen vanhempansa eivät olleet kuuluneet laillisille työmarkkinoille hänen maahantuloaan seuranneiden ensimmäisten kolmen vuoden ajan.

46 Ulkomaalaisviranomainen katsoi lisäksi, että Kilicin tekemien rikosten määrän ja vakavuuden vuoksi oli syytä epäillä, että hän syyllistyy myös tulevaisuudessa rangaistaviin tekoihin, ja että hän aiheuttaa merkittävän vaaran yhteiskunnan tärkeille perustavanlaatuisille eduille, minkä vuoksi Kilicin karkottamiselle oli yleiseen turvallisuuteen ja järjestykseen liittyviä painavia syitä. Kyseisen viranomaisen mukaan sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen arvioinnin perusteella karkottaminen oli perusteltua, koska siihen liittyvä yleinen etu oli huomattavasti tärkeämpi kuin Kilicin henkilökohtainen intressi niiden henkilökohtaisten siteiden säilyttämiseen, jotka hänellä oli Saksan liittovaltion alueeseen, ja hänen oleskelunsa jatkumiseen.

47 Kilic, joka on vapautettu 27.5.2015, riitautti 1.9.2014 ulkomaalaisviranomaisen 24.7.2014 tekemän päätöksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja väitti saavuttaneensa oleskeluoikeuden päätöksen N:o 1/80 7 artiklan nojalla, koska hänen äitinsä oli 30.6.1998 alkaen kuulunut laillisille työmarkkinoille yli kolmen vuoden ajan. Kilicin mukaan etujen tarkastelussa ei ollut siten otettu riittävällä tavalla huomioon hänellä tästä syystä olevaa kyseisen päätöksen 14 artiklassa tarkoitettua suojaa karkottamista vastaan.

48 Verwaltungsgericht Berlin on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Voidaanko päätöksen N:o 1/80 7 artiklassa tarkoitettuna lupana muuttaa työntekijän luokse pitää sitä, että sen jälkeen, kun perheenjäsenelle oli annettu lupa muuttaa työmarkkinoille kuulumattomien henkilöiden, joiden oikeuksiin perheenjäsenen oikeudet perustuvat, luokse, perheenjäsenen oleskelulupa uusitaan ajankohtana, jona henkilöstä, jonka oikeuksiin perheenjäsenen oikeudet perustuvat ja jonka luona perheenjäsen säännönmukaisesti asuu, on tullut palkallinen työntekijä?”

49 Unionin tuomioistuimen presidentin 27.10.2015 antamalla määräyksellä asiat C-508/15 ja C-509/15 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

50 Käsiteltävänä olevat yhdistetyt asiat, jotka koskevat kahta Turkin kansalaista, Sidika Ucaria ja Recep Kiliciä, jotka ovat Saksassa laillisesti oleskelevien Turkin kansalaisten perheenjäseniä (Ucar puoliso ja Kilic poika) ja ovat asettautuneet kyseiseen jäsenvaltioon, jossa he ovat asuneet säännönmukaisesti yli kymmenen vuoden ajan, ja joiden oleskelulupia Saksan viranomaiset ovat kieltäytyneet uusimasta.

51 Aluksi osin on muistettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian, ja tämän vuoksi unionin tuomioistuimen on tarvittaessa muotoiltava sille esitetty kysymys uudelleen (tuomio 8.12.2011, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-157/10, EU:C:2011:813, 18 kohta).

52 Kun otetaan huomioon tosiseikkoja koskevat olosuhteet nyt käsiteltävissä kahdessa oikeusriidassa, asiassa C-508/15 esitetty kysymys on merkityksellinen myös asian C-509/15 kannalta ja näin ollen on niin, että jotta unionin tuomioistuin voi antaa hyödyllisen vastauksen, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian, asiassa C-508/15 esitettyä ensimmäistä kysymystä on tarkasteltava molempien pääasioiden tosiseikkojen valossa.

Ensimmäinen kysymys asiassa C-508/15

53 Ensimmäisellä asiassa C-508/15 esittämällään kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa tulkittava siten, että siinä annetaan oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa sellaiselle turkkilaisen työntekijän perheenjäsenelle, jolle on annettu lupa saapua kyseiseen jäsenvaltioon perheenyhdistämisen perusteella ja joka on tähän jäsenvaltioon saapumisestaan asti asunut yhdessä kyseisen turkkilaisen työntekijän kanssa, jos kolmen vuoden ajanjakso, jonka tämä työntekijä on kuulunut laillisille työmarkkinoille, ei ole alkanut välittömästi kyseisen perheenjäsenen tähän vastaanottavaan jäsenvaltioon saapuessa vaan tätä myöhemmin.

54 On aluksi todettava, että päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan määräyksissä annetaan selkein, täsmällisin ja ehdottomin sanamuodoin tietyn jäsenvaltion laillisilla työmarkkinoilla työskentelevän turkkilaisen työntekijän sellaisille perheenjäsenille, joille on annettu lupa saapua kyseisen työntekijän luokse, näiden asuttua jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään kolme vuotta, oikeus vastaanottaa ja hyväksyä mikä tahansa työtarjous (ensimmäinen luetelmakohta), jollei yhteisön työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu, sekä oikeus tehdä vapaasti minkälaista tahansa

valitsemaansa palkattua työtä jäsenvaltiossa, jonka alueella he ovat asuneet säännönmukaisesti vähintään viisi vuotta (toinen luetelmakohta) (tuomio 17.4.1997, Kadiman, C-351/95, EU:C:1997:205, 27 kohta).

55 Tämän määräyksen mukaan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenillä on siten tietyin siinä luetelluin edellytyksin oma oikeus työmarkkinoille pääsyyn vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Tältä osin oikeuskäytännössä on toistuvasti todettu, että oikeudet, jotka kyseisen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa myönnetään turkkilaisen työntekijän perheenjäsenille työskentelyyn kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, edellyttävät välttämättä, että asianomaisella henkilöllä on vastaava oikeus oleskeluun, sillä muutoin oikeus päästä työmarkkinoille ja tehdä tosiasiassa palkkatyötä jää vaikutuksettomaksi (tuomio 19.7.2012, Dülger, C-451/11, EU:C:2012:504, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Kyseisen määräyksen sanamuodosta ilmenee, että päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tämän määräyksen mukaisten oikeuksien saaminen edellyttää kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä, eli asianomaisen henkilön täytyy olla vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille jo kuuluvan turkkilaisen työntekijän perheenjäsen, tämän henkilön on täytynyt saada kyseisen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta lupa muuttaa tähän valtioon työntekijän luokse ja hänen on täytynyt asua vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännönmukaisesti kolmen tai viiden vuoden ajan (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, Dülger, C-451/11, EU:C:2012:504, 29 kohta).

57 Ensinnäkin edellytyksestä, joka koskee turkkilaisen työntekijän kuulumista vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille, oikeuskäytännössä on todettu, että tämä edellytys liittyy käsitteeseen ”kuuluminen laillisille työmarkkinoille”, jonka ulottuvuus on sama kuin päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan asiayhteydessä, eli sen on katsottava tarkoittavan kaikkia niitä työntekijöitä, jotka ovat noudattaneet vastaanottavan jäsenvaltion lakeja ja asetuksia ja joilla on siten oikeus työskennellä sen alueella (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2008, Altun, C-337/07, EU:C:2008:744, 22, 23 ja 28 kohta).

58 Toiseksi edellytyksestä, jonka mukaan kyseisellä perheenjäsenellä on oltava lupa muuttaa turkkilaisen työntekijän luokse, oikeuskäytännössä on täsmennetty, että tämän edellytyksen tarkoituksena on sulkea päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset turkkilaisen työntekijän perheenjäsenet, jotka ovat tulleet vastaanottavan jäsenvaltion alueelle ja asuvat siellä tämän jäsenvaltion lainsäädännön vastaisesti (ks. vastaavasti tuomio 11.11.2004, Cetinkaya, C-467/02, EU:C:2004:708, 23 kohta).

59 Tässä yhteydessä oikeuskäytännössä on todettu, että kyseinen määräys koskee sellaisen Turkin kansalaisen tilannetta, joka on vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille kuuluvan tai kuuluneen turkkilaisen työntekijän perheenjäsenenä joko saanut luvan muuttaa tähän valtioon kyseisen työntekijän luokse perheenyhdistämisen perusteella tai on syntynyt ja aina asunut tässä valtiossa (tuomio 18.7.2007, Derin, C-325/05, EU:C:2007:442, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Lopuksi asumista koskevan edellytyksen osalta oikeuskäytännössä on katsottu, että päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenen on asuttava tämän luona keskeytyksettä vähintään kolme vuotta (tuomio 18.12.2008, Altun, C-337/07, EU:C:2008:744, 30 kohta).

61 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin käy ilmi, että tältä osin edellytetään, että perheenyhdistäminen, jonka perusteella perheenjäsen on saapunut vastaanottavaan jäsenvaltioon, ilmenee tietyn ajanjakson ajan siten, että perheenjäsen todella asuu yhdessä työntekijän kanssa samassa taloudessa, ja että näin on oltava niin kauan kuin hän ei itse täytä työmarkkinoille pääsyn edellytyksiä kyseisessä valtiossa (tuomio 16.3.2000, Ergat, C-329/97, EU:C:2000:133, tuomion 36 kohta).

62 Tältä osin oikeuskäytännössä on korostettu, että jotta turkkilaisen työntekijän perheenjäsen saisi päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti oikeuden päästä vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoille, kyseisen turkkilaisen työntekijän on pitänyt täyttää laillisille työmarkkinoille kuulumista koskeva edellytys vähintään sen kolmen vuoden ajan, jonka he ovat asuneet yhdessä (tuomio 18.12.2008, Altun, C-337/07, EU:C:2008:744, 37 kohta).

63 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että Ucar ja Kilic ovat saaneet luvan muuttaa vastaanottavaan jäsenvaltioon perheenjäsentensä – Ucar puolisonsa ja Kilic äitinsä – luokse ja että molemmat ovat aina asuneet yhdessä näiden perheenjäsentensä kanssa.

64 Lisäksi on riidatonta, että Ucarin puoliso ja Kilicin äiti ovat työskennelleet palkallisina työntekijöinä yhtäjaksoisesti kolmen vuoden ajan, minkä perusteella heidän perheenjäsenilleen ei anneta päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja oikeuksia välittömästi pääasioiden kantajien vastaanottavaan jäsenvaltioon saavuttua vaan tätä myöhemmin.

65 On siis tarkennettava, onko oleskeluoikeuden saamiseksi päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla edellytyksen siitä, että asianomainen turkkilainen työntekijä kuuluu laillisille työmarkkinoille, välttämättä täytyttävä sekä sillä hetkellä, kun hänen perheenjäsenensä saapuu vastaanottavaan jäsenvaltioon, että tätä ajankohtaa välittömästi seuraavien kolmen tai viiden vuoden ajan, kuten ulkomaalaisviranomainen on katsonut ja kuten Saksan hallitus väittää.

66 On syytä korostaa ensinnäkin, ettei päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa nimenomaisesti määrätä tällaisesta edellytyksestä.

67 Toiseksi päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava sen sanamuodon, siinä asetetun tavoitteen ja siinä määrätyn järjestelmän perusteella.

68 Tältä osin on muistutettava, että päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätyllä oikeuksien asteittaista hankkimista koskevalla järjestelmällä on kaksi tavoitetta. Kyseisellä määräyksellä pyritään ensinnäkin ennen ensimmäisen kolmen vuoden ajanjakson päättymistä siihen, että siirtotyöläisen perheenjäsenet saavat mahdollisuuden oleskella tämän luona, jotta perheenyhdistämisellä helpotetaan vastaanottavaan jäsenvaltioon jo säännönmukaisesti kotoutuneen turkkilaisen työntekijän työskentelyä ja oleskelua. Tällä määräyksellä halutaan toiseksi vahvistaa turkkilaisen siirtotyöläisen perheen pysyvää sopeutumista vastaanottavaan jäsenvaltioon myöntämällä kyseiselle perheenjäsenelle kolmen vuoden säännönmukaisen asumisen jälkeen mahdollisuus päästä itse työmarkkinoille. Pääasiallinen tarkoitus on täten vahvistaa kyseisen perheenjäsenen, joka on jo tässä vaiheessa säännönmukaisesti kotoutunut vastaanottavaan jäsenvaltioon, asemaa antamalla hänelle keino ansaita itse oma toimeentulonsa kyseisessä jäsenvaltiossa ja näin ollen hankkia siirtotyöläisen asemaan nähden itsenäinen asema (tuomio 19.7.2012, Dülger, C-451/11, EU:C:2012:504, tuomion 38–40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Päätöksen N:o 1/80 yleisenä tavoitteena on parantaa sosiaalialalla turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä sovellettavaa sääntelyä vapaan liikkuvuuden asteittaiseksi toteuttamiseksi, ja tämän tavoitteen kannalta on niin, että erityisesti kyseisen päätöksen 7 artiklan ensimmäisellä kohdalla perustetun järjestelmän tarkoituksena on siis luoda suotuisat olosuhteet perheenyhdistämiselle vastaanottavassa jäsenvaltiossa (tuomio 29.3.2012, Kahveci, C-7/10 ja C-9/10, EU:C:2012:180, 34 kohta).

70 Saksan hallituksen esittämän päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tulkinnan kaltainen tulkinta, jonka mukaan pääasioiden olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa Ucarin tai Kilicin kaltainen Turkin kansalainen ei voi vedota tässä määräyksessä annettuihin oikeuksiin pelkästään sillä perusteella, että kolmen vuoden ajanjakso, jona asianomainen

Turkin kansalainen on työskennellyt palkallisena työntekijänä yhtäjaksoisesti, ei ole alkanut välittömästi perheenyhdistämisajankohdan jälkeen, on kohtuuttoman rajoittava tässä määräyksessä asetetun tavoitteen kannalta.

71 Lisäksi on todettava, että koska kyseiset perheenjäsenet eivät täytä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrättyjä edellytyksiä, heillä ei missään tapauksessa ole oikeutta päästä vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoille eivätkä he siten voi vakiinnuttaa asemaansa tässä jäsenvaltiossa siinäkään tapauksessa, että he ovat asuneet siellä säännönmukaisesti monta vuotta, ovat lähtökohtaisesti kotoutuneet sinne hyvin ja ovat vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumisestaan asti asuneet yhdessä Turkin kansalaisen kanssa sellaisen ajanjakson aikana, jona tämä Turkin kansalainen on työskennellyt palkallisena työntekijänä yhtäjaksoisesti vähintään kolmen tai viiden vuoden ajan, mikä ei ole päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan tavoitteen mukaista.

72 Mikään viimeksi mainitun määräyksen tai yleisesti ottaen päätöksen N:o 1/80 sanamuodossa ei kuitenkaan anna aihetta katsoa, että kyseisen säädöksen laatijoiden tarkoituksena olisi ollut evätä päätöksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut oikeudet näin merkittävältä turkkilaisten työntekijöiden ryhmältä.

73 On myös muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksessä N:o 1/80 turkkilaisille työntekijöille myönnettyjen oikeuksien käyttäminen ei riipu mistään sellaisesta edellytyksestä, joka liittyy syyhyn, jonka perusteella heille on alun perin annettu maahantulo- ja oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa (tuomio 18.12.2008, Altun, C-337/07, EU:C:2008:744, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

74 Oikeuskäytännössä on tässä yhteydessä jo katsottu, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohta koskee Turkin kansalaisia, joilla on työntekijän asema vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ilman että heidän kuitenkaan edellytettäisiin saapuneen unioniin työntekijöinä, joten he ovat saattaneet saada työntekijän aseman sen jälkeen, kun ovat saapuneet unioniin (ks. vastaavasti tuomio 24.1.2008, Payir ym., C-294/06, EU:C:2008:36, 38 kohta).

75 Näin ollen on katsottava, että jotta turkkilaisen työntekijän perheenjäsen saa oleskeluoikeuden päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, edellytyksen tämän työntekijän kuulumisesta laillisille työmarkkinoille ei tarvitse välttämättä täyttyä sillä hetkellä, kun asianomainen perheenjäsen saapuu vastaanottavaan jäsenvaltioon, eikä tätä ajankohtaa välittömästi seuraavien kolmen tai viiden vuoden aikana.

76 Kun otetaan huomioon edellä todettu, ensimmäiseen asiassa C-508/15 esitettyyn kysymykseen on vastattava, että päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että siinä annetaan oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa sellaiselle turkkilaisen työntekijän perheenjäsenelle, jolle on annettu lupa saapua kyseiseen jäsenvaltioon perheenyhdistämisen perusteella ja joka on tähän jäsenvaltioon saapumisestaan saakka asunut yhdessä kyseisen turkkilaisen työntekijän kanssa, vaikkei vähintään kolmen vuoden ajanjakso, jona tämä työntekijä on kuulunut laillisille työmarkkinoille, ole alkanut välittömästi kyseisen perheenjäsenen tähän vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumisen jälkeen vaan tätä myöhemmin.

Asiassa C-508/15 esitetty toinen kysymys ja asiassa C-509/15 esitetty kysymys

77 Kun otetaan huomioon asiassa C-508/15 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, tässä asiassa esitettyyn toiseen kysymykseen ja asiassa C-509/15 esitettyyn kysymykseen ei tarvitse vastata.

Oikeudenkäyntikulut

78 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että siinä annetaan oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa sellaiselle turkkilaisen työntekijän perheenjäsenelle, jolle on annettu lupa saapua kyseiseen jäsenvaltioon perheenyhdistämisen perusteella ja joka on tähän jäsenvaltioon saapumisestaan saakka asunut yhdessä kyseisen turkkilaisen työntekijän kanssa, vaikkei vähintään kolmen vuoden ajanjakso, jona tämä työntekijä on kuulunut laillisille työmarkkinoille, ole alkanut välittömästi kyseisen perheenjäsenen tähän vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumisen jälkeen vaan tätä myöhemmin.

Allekirjoitukset